
O Štědrém dnu volá Franta svému kámošovi: „Hele, nemáš dneska na půl dne čas?”

Kamarád se diví: „Zrovna dnes, a proč?”

„No já jen, že mám doma postavenej betlém a chybí mi tam osel...”

Stěžuje si vodník Brčálek na hrázi svého rybníka vodníku Česílkovi: „Už nikdy u sebe nenechám přespat ženskou!”

„Něco se stalo?” vyzvídá Česílko.

„Jo, to se teda stalo,” zrudne vodník Brčálek, „ráno se probudím a všechny mé hrnečky s dušičkami jsou vymyté a vyleštěné!”

Jde sněhulák po ulici a potká zajíce, chroupajícího mrkev. Zle se na něj rozkřikne: „Necháš ten nos?!”

Zdroj: příspěvek krajanů
Rubriku připravila: Mirka Schullerová

ČESKÉ VÁNOCE a zajímavosti kolem nich

Na pražské Staroměstské náměstí dorazil vánoční strom

Na Staroměstském náměstí v Praze stojí vánoční strom. Jeho doprava po trase dlouhé asi 120 kilometrů byla bezproblémová, stejně jako vztyčení a ukotvení stromu na náměstí, uvedl Martin Švestka z přepravy. Smrk bude hlavní dominantou tradičních vánočních trhů.

Letošní strom pochází od městysu Pecka na Jičínsku. Jedná se o 70 let starý smrk ztepilý, pokácen byl v neděli. Věnovala ho rodina Wolfových na památku Františka Wolfa, majitele okolních lesů. Vybrán byl již loni, kdy jej ale nakonec nahradil jiný z České Lípy.

Po oprávnění je vysoký asi 22 metrů, z čehož jsou spodní dva metry zasazené do kotevní jímky v dlažbě Staroměstského náměstí.

Světelná animace až do ledna

Město nechystá jedno slavnostní rozsvícení, ale denní světelnou animaci s hudbou každou hodinu mezi 17:30 a 20:30 od soboty až do 6. ledna. Důvodem je bezpečnost a větší komfort návštěvníků. Praha začala opakovat slavnostní rozsvícení stromku v roce 2015, předtím byla akce jednorázová a Staroměstské náměstí bylo přeplněné lidmi.

Letošní vánoční trhy budou kromě stromu lákat i na novou výzdobu z přírodních materiálů a nové prodejní stánky s českým zbožím. Chystají se i dílničky pro děti či promítání pohádek, večery vyplní kulturní program.

Pódium bude v rohu náměstí, aby nezakrývalo výhled na Týnský chrám.

Zdroj: Novinky.cz

Slavnostní rozsvícení vánočního stromu na Pražském hradě

První adventní neděli 27. listopadu paní Ivana Zemanová, první dáma České republiky, slavnostně rozsvítí vánoční strom na Pražském hradě a zahájí tak již 19. ročník charitativní vánoční sbírky ve prospěch dětí v péči SOS dětských vesniček.

Program začne v 16.30 na náměstí U Svatého Jiří na Pražském hradě. Podobně jako v předešlých letech, i v letošním roce bude samotné rozsvícení doprovázeno hudebním programem.

Kromě Hudby Hradní stráže vystoupí i dětský pěvecký sbor Rolnička Praha pod vedením sbormistra Karla Virglera a zpěvačka Iva Marešová. Programem budou provázet moderátoři TV Prima Klára Doležalová a Karel Voříšek.

Záštitu nad sbírkou i letos převzala manželka prezidenta republiky paní Ivana Zemanová. Pokračuje tak v tradici vánočních sbírek ve prospěch SOS dětských vesniček, kterou založila už v roce 1968 Irena Svobodová, manželka tehdejšího prezidenta Ludvíka Svobody, a po revoluci obnovila Olga Havlová.

Tradice, jež vznikla za první republiky

Zrod tradice vánočních sbírek na pomoc opuštěným dětem spadá do roku 1924, kdy se díky spisovateli a novináři Rudolfu Těsnohlídkovi rozzářil na brněnském náměstí Svobody první vánoční strom republiky. O rok později se ke sbírce přidala také Praha, Bratislava a další města po celém Československu. Vánoční stromy republiky se staly tradicí, která byla následujícími politickými režimy třikrát zrušena.

Na Pražském hradě se první porevoluční strom se sbírkou ve prospěch SOS dětských vesniček rozzářil v roce 1992. Od té doby se v rozsvícení stromu a podpoře sbírky angažovaly Olga Havlová, Dagmar Havlová, Livia Klausová a Ivana Zemanová, které převzala záštitu nad sbírkou již počtvrté.

Zdroj: Novinky.cz

Vánoce budou letos bohatší, lidé plánují utracet víc než loni

Za Vánoce letos hodlají Češi utratit v průměru o 1300 korun více než loni. Dárky, výzdoba, jídlo a stromeček vyjdou domácnost v průměru na devět tisíc korun. Většina z utracených peněz bude opět směřovat na dárky.

Ukázal to aktuální průzkum agentury Stem/Mark pro banku Cetelem mezi více než tisícovkou Čechů. Lidé většinou utratí víc, než plánují

Češi nakupují vánoční dárky jak na internetu, tak v kamenných prodejnách. Při výběru vhodného dárku se často inspiroují až poté, co si prohlédnou nabídku v obchodech. Každý desátý tak dokonce nakoupí většinu dárků.

Za ně chtějí dát průměrně 5500 korun, což je o 600 korun více než loni. Za jídlo a výzdobu pak průměrně počítají s 2900 korunami a 600 korun plánují investovat do vánočního stromečku.

Devět z deseti lidí plánuje utratit za vánoční dárky do 10 tisíc korun, stejný počet pak plánuje za jídlo a vánoční výzdobu vydat částku do pěti tisíc korun.

Ovšem kolik za dárky a Vánoce Češi nakonec utratí, se ukáže až po svátcích. Pětina lidí totiž každoročně utratí více, než kolik plánovala. Naopak méně utratí jen zhruba každý dvacátý.

Mnozí oslovení – především pak ženy – nenechávají nakupování dárků na posledních pár dnů před Štědrým dnem. Na počátku letošního listopadu už měla téměř polovina Čechů koupený aspoň jeden dárek.

Třetina lidí totiž s pořizováním dárků začíná nejčastěji v listopadu, tři z deseti dokonce už po letních prázdninách.

Peníze udělají radost hlavně mladým

Nejčastěji Češi letos obdarují pět svých blízkých. Kupovat by se měla nejvíce kosmetika (65 procent), oblečení (46 procent) a knihy (43 procent).

Lidé se oproti minulým obdobím chtějí o něco více zaměřit na elektroniku a počítačové příslušenství. Roste také zájem o adrenalinové zážitky, zájezdy či vzdělávací nebo obdobné kurzy.

Letos by mohly být častějším dárkem pod stromečkem i peníze. Místo shánění dárků chce jimi udělat radost čtvrtina oslovených. Častěji je plánují darovat ženy (25 procent) než muži (20 procent).

Z průzkumu také vyplynulo, že čím vyšší vzdělání lidé mají, tím méně nadělují peníze. Obliba peněz jako dárku pro své bližní roste s přibývajícím věkem. Zatímco do 29 let je chce darovat zhruba desetina, ve věku od 30 do 44 let je to už každý šestý a v případě lidí starších 45 let se jedná už o dvě pětiny.

Ten, kdo letos daruje peníze, se s negativní reakcí nejspíš nesetká – pod stromečkem si je přeje najít zhruba pětina lidí. Radost udělají hlavně mladším ročníkům.

Kromě peněz chtějí lidé zejména oblečení (21 procent), knihy (19 procent) či kosmetiku (17 procent). Nejčastěji ale netouží po ničem konkrétním (30 procent).

Na Ježíška věří 94 procent dětí do pěti let

Dárky pro děti tvoří v drtivé většině do 70 procent všech nákladů na dárky. Dvě pětiny rodičů plánují koupit dítěti to, co si přeje, další zhruba tři pětiny splní dětská přání alespoň částečně.

To, co děti chtějí, se přirozeně mění s přibývajícím věkem. Zatímco prckové do pěti let touží nejčastěji po hračce nebo stavebnici, po šestém roce věku se do popředí zájmu začínají vedle stavebnic tlačit moderní technologie, jako jsou tablety a mobilní telefony, případně počítače a notebooky.

Po desátém roce narůstá počet dětí, které si přejí dostat pod stromeček peníze. Zvyšuje se i jejich zájem o oblečení.

Dětem do pěti let přinese dárky v 94 procentech Ježíšek, tolik jich totiž podle rodičů na Ježíška ještě věří. Ve věku od 6 do 10 let věří na Ježíška tři čtvrtiny dětí a po desátém roce už podle rodičů všichni vědí, že dárky dostávají od příbuzných, a možná i proto začínají více vyžadovat peníze.

Minimálně v polovině domácností si lidé nadělí dárky pod umělý stromeček. Přesně polovina Čechů je totiž rozhodnutá, že do živého stromku investovat nebude, dalších 14 procent to ještě zvažuje.

Z těch, kteří chtějí provonět svoji domácnost jehličím, plánuje 38 procent koupit jedličku, dalších 37 procent smrček a čtvrtina chce borovičku.

Zdroj: Novinky.cz

Trendy letošních Vánoc: Třpytivý umělý sníl a odstíny šedé!

Stejně jako v módě tak i ve výzdobě stromečku, slavnostního stolu a domácnosti hrají u někoho módní trendy důležitou roli, další je zase naopak konzervativní a drží se osvědčených materiálů a barev.

„Většina lidí tíhne spíše k tradičním materiálům a tvarům. Na stromečcích tak opět letos uvidíme ozdoby ze slámy, z korálků, dřeva, papíru nebo skla,“ vysvětluje interiérová designérka Andrea Vokřálová.

Šedá je dobrá

„Trendy barvou pro letošní rok je šedá. Je velmi variabilní a dá se lehce kombinovat s různými pastelovými tóny, například s odstíny modré. Ozdoby by měly být spíše světlejší a jemnější.

Lidé chtějí mít doma krásný a elegantní stromek, ale je na nich, zda zvolí přírodní styl, nebo modernější výzdobu, do které zapadnou i ručně malované ozdoby vyrobené dětmi,“ upřesňuje trend Andrea Vokřálová.

Evropské trendy

Už v lednu tohoto roku se konal ve Frankfurtu veletrh designu, kde se v jedné sekci představovaly letošní trendy vánočních dekorací. Ty se nesou v duchu sněhové nadílky.

Umělý sníh na stroměčku je hitem letošních vánoc Frčí stromky a adventní věnce pokryté sněhem.

Kromě motivu třpytivého umělého sněhu se velmi často používá také efekt ledu - zamrzlé kapky vody. Obojí se objevuje na skleněných ozdobách, větvíčkách stromů, vánočních věncích i dalších dekoracích.

Dekorace na stromek a na vánoční stůl se vrací opět ke klasickým tvarům, jako jsou vánoční baňky, hvězdy, andělíčky a postavičky. I ozdoby se opět vrací ke klasickým vánočním tvarům v jejich tradiční podobě.

Neprostitějte, vrstvěte!

Na slavnostní tabuli si o svátcích také dáváme záležet. Nejdůležitější je slavnostní ubrus.

Už několik let je nejoblíbenější druh prostírání tzv. »vrstvení«.

Na bílý ubrus položíme menší jiné barvy nebo s vánočními motivy. Podle dominantní barvy pak doladíme i další doplňky jako jsou svícny, svíčky a ubrousky.

K výzdobě můžeme použít i vánoční koule, které volně rozházíme spolu s flitry, konfetami, nebo umělým sněhem. Nebo je naskládáme do misky, košíku, či do vázy.

Pokud chceme být opravdu originální, můžete koule použít také jako jmenovky: na ouško, za které se ozdoba věší, přilepíme cedulky se jmény. Je potřeba vespod baňku připevnit k ubrousku lepidlem, aby se neobracela. Takovouto jmenovku potom můžeme položit na talíř, případně i vedle něj.

Symbolika barev

Tradičními barvami vánoc byly a stále jsou zlatá, červená a zelená a jejich původ najdeme v historii a náboženství. Zelená byla v dějinách vždy považována za symbol tajemství a života. Zatímco zelená má předkřesťanský původ, červená a zlatá se staly důležitými pro zimní svátky až po narození Krista. Červená představovala protipól zelené a lidé v ní viděli smrt a krev. Zlatá naopak symbolizovala dar, který Ježíškovi přinesl jeden ze tří králů. Přestože se okruh vánočních barev za poslední roky značně rozšířil, zůstávají lidé tradičním českým barvám věrni.

Zdroj: blesk.cz

Žebříček nejčastějších karambolů a nástrah v adventním čase a během Vánoc

Advent by měl být dobou klidu a rozjímání, ovšem ve skutečnosti patří mezi nejhektičtější části roku.

Na mnohé z nás v těchto dnech číhají „speciální“ nástrahy typické právě pro předvánoční období.

Podle škodních statistik z předchozích let přinášíme ve spolupráci s pojišťovnou Uniqa žebříček 10 TOP nebezpečí, na která je třeba si dávat pozor.

Svíčky a adventní věnce

V minulosti hasiče zaměstnávaly požáry vánočních stromků. V posledních letech bývá podobných škod mnohem méně, necelých deset případů ročně. Na druhou stranu se stalo trendem zapalovat svíčky během celého adventu, zejména na adventních věncích. A zatímco ubylo požárů domácností od vánočního stromčku během poslední dekády prosince a prvního lednového týdne, nyní se škody rozložily na celý prosinec.

Požár mohou v domácnostech způsobit i elektrické svíčky pochybného původu. Každoročně pojišťovny likvidují několik požárů způsobených právě touto příčinou.

Předvánoční úklid domova

Většina českých hospodynek absolvuje před vánočními svátky uklízení maratón.

„Úrazy při úklidu jsou po zraněních z rekreačního sportu druhé nejfrekventovanější ve volném čase, přičemž dominuje období listopadu a prosince,“ upozornila Eva Svobodová z pojišťovny Uniqa.

Mezi nejrizikovější úrazy patří pády ze štaflí, dodala.

Nehody nepozorných chodců

Advent je tradičním obdobím nákupních dostihů. Všichni myslí na to, co je třeba ještě koupit, zařídit, jak stihnout to či ono. Přitom se méně soustředí na běžné úkony.

Chodci vstupují bez rozhlédnutí do vozovky, nervózní řidiči v kolonách mohou přehlédnout lidi na přechodu nebo spěchající mezi vozidly. V prosinci každoročně přibývá osob sražených autem ve městech.

Sváteční řidiči

Okolo Vánoc a Nového roku vyrazí na cesty za příbuznými i sváteční řidiči. Podmínky na silnicích přitom nejsou právě optimální. Mnozí tito řidiči nemají tak dobře zažitě návyky, jejich reakce jsou často pomalejší.

„V tomto období registrujeme až o čtvrtinu více střetů vozidel a parkovacích škod. Jsou naštěstí zpravidla menší a 'jen plechové',“ doplnila Svobodová.

Vodovodní škody

Vodovodní škody nemají sice nic společného s Vánoci, ale jsou typické pro zimní období a ve svém důsledku mohou svátky pokazit. Na vině jsou často prasklá potrubí, nejčastěji v důsledku náhlého poklesu teploty.

Jedná se o nejčastější zimní škody v pojištění domků a domácností.

Konzumace alkoholu

Svařák u stánku, grog na zahřátí, přípitek s přáteli. To pochopitelně k tomuto období patří. Vždy si ale promyslete, jaký program bude následovat. Zda nebude potřeba někam jet autem či nevyrazíte za sportem. Pověstná „jedna sklenička“ už byla příčinou mnoha nehod a úrazů.

„S ohledem na pojištění si pamatujte, že má-li alkohol příčinnou souvislost se vznikem škody nebo její výši, můžete být potrestáni zkrácením pojistného plnění,” upozornila Svobodová.

Vloupání do rekreačních objektů

Chaty a chalupy jsou v zimním období terčem vloupání častěji než v jiných ročních obdobích, zejména ty na samotě. Během zimy jsou podle statistik pojišťoven vánoční a novoroční svátky už tradičně největší sezónou zlodějů.

Nezvaným hostům bohužel často nahrává i neopatrnost majitelů chat a chalup - například u domu ponechají volně přístupné žebříky, kterými se zloději dostanou do vyšších méně zabezpečených pater.

Často využívají chaty a chalupy jako dočasný útulek i lidé bez domova nebo osoby na útěku. Ti pak často odnesou předměty, které mají nějakou cenu a dají se snadno prodat.

Krádeže nových dárků a vloupání do bytů

Zloději jsou na přelomu roku aktivní i jinak. Mnohdy těží z neopatrného počínání klientů: rodina si pořídí k Ježíšku nový televizor, notebook a jinou elektroniku. Pokud obaly od nich viditelně odloží k popelnici u svého domu, jako by vypsal zloději pozvánku.

Silvestrovské oslavy

Bujaré veselí spojené s pyrotechnikou může skončit tragédií. Největším nebezpečím jsou samozřejmě úrazy, často velmi těžké.

„Nezapomínejte venku po sobě zbytky 'munice' po oslavě uklidit, aby se nedostala do nepovolaných dětských rukou. A také dbejte na to, abyste svým ohňostrojem nepoškodili cizí majetek v sousedních zahradách nebo vozidla zaparkovaná v ulici,” upozornila Svobodová.

Moderní zloději řadí podle sociálních sítí

Některým škodám lze předejít i tím, že nebudete příliš sdílní na sociálních sítích - například se nebudete fotit s novými drahými dárky, nebudete informovat, že váš byt je prázdný, protože odjíždíte trávit Silvestra na horách.

Nezapomeňte, že na sociálních sítích brouzdají i nenechavci, kterým můžete výrazně zjednodušit jejich plány.

Zdroj: Novinky.cz

Stále více Čechů tráví Vánoce v zahraničí

Ačkoliv jsou Vánoce tradičně rodinné svátky, stále více lidí si právě na Vánoční volno naplánuje dovolenou v zahraničí. Svátky tak netráví doma u kapra a stromečku, ale u teplého moře nebo naopak lyžováním na horách.

"Počet lidí, kteří vyjíždějí na takovou dovolenou," roste ročně o pět až sedm procent," řekl Novinkám analytik cestovního ruchu Jaromír Beránek.

Místa, kam lidé jezdí, se dají rozdělit do dvou oblastí. Buď je to na hory, nebo právě do tepla. Lidé jezdí hlavně do Egypta a podle Beránka se letos opět vracejí do Thajska i okolních zemí, které na konci loňského roku postihlo přírodní neštěstí v podobě vlny tsunami po zemětřesení. Častým místem pro zimní dovolenou jsou také země v Karibiku, Kuba nebo Dominikánská republika.

"Letos vyjede na zimní dovolenou asi 160 tisíc Čechů," řekl Beránek. Podle něj často tráví Vánoce v zahraničí manželé, kteří už mají odrostlé děti, a doma je tak nic nedrží. Svátky oslaví buď v zahraničí, nebo si Vánoce s dárky udělají před nebo po dovolené.

Zdroj: Novinky.cz

Vánoční dobrotky

Mandlové hříbky

PŘÍPRAVA 15 minut + odležení
PEČENÍ 20 minut

200 g moučkového cukru
2 bílky + jeden na slepování
200 g najemno nastrohaných loupaných mandlí
3 lžičky kakaa holandského typu

1. Cukr utřete s bílkami a strouhanými mandlemi a pak na válu ručně propracujte, aby vznikla pevná mandlová hmota. Odeberte z ní dvě třetiny a vytvarujte malé 'soudky' (válečky), které budou sloužit jako nožičky hříbků. Na dolní a horní straně vytvořte plošinku, aby byly hříbky stabilní.
2. Zbylou třetinu těsta smíchejte s kakaem a vytvarujte kloboučky, na spodní straně by opět měly být ploché.
3. Nožičky a kloboučky dejte na pečicí papír a usušte – stačí dvacet minut v troubě teplé 120 °C. Pak je nechte vychladnout. Vychladlé nožičky a kloboučky k sobě slepte bílkem a nechte je důkladně dosušit při pokojové teplotě.

Zdroj: Marianne Venkov & styl; Vánoční speciál

Vaječný koňak

Vaječný koňak neboli vaječňák patří k českým Vánocům stejně jako cukroví, vánoční stromeček nebo svažené víno.

Příprava je jednoduchá a budete k tomu potřebovat jen šlehač, misku na šlehání, trychtýř a láhev, do které budete žluté zlato nalévat.

PŘÍPRAVA 25 minut + odležení

5 čerstvých žloutků
125 g moučkového cukru
špetka soli
1 vanilka
100 ml vodky nebo rumu
200 ml smetany ke šlehání (nejméně 33%)

K výzdobě můžeme použít i vánoční koule, které volně rozházíme spolu s flitry, konfetami, nebo umělým sněhem. Nebo je naskládáme do misky, košíku, či do vázy.

Žloutky dejte do misky, přidejte cukr a špetku soli. Pomocí metličky na sníh nebo ručním šlehačem vyšlehejte hustý krém. Vanilku podélně rozřízněte a pomocí nože z ní vyškrabejte dřevko. Spolu s alkoholem a smetanou ji přidejte ke žloutkům a šlehejte dalších zhruba 10 minut.

Vaječný likér nalijte pomocí trychtýře do připravené 500 ml lahve. Lahev uzavřete a uložte na chladném místě. Čím déle necháte tekutinu odstát, tím je konzistence likéru hustší, před konzumací proto lahev nejprve protřepejte. Po otevření byste měli likér co nejdříve zkonsumovat, ale to jistě nebude žádný problém.

Zdroj: Marianne Venkov & styl; Vánoční speciál

Moravský vaječný koňak (bez vajec)

1 l mléka
2 balíčky vanilkového cukru
1 vanilkový lusk
1 kelímek plnotučné smetany
8 lžic cukru
2 sáčky vanilkového pudinku
0,5 l rumu
Z mléka a pudinku v sáčku uvařte pudink. Nechte jej trochu vychladnout a seškrabte škraloup. Pak přidejte cukr, vanilkový cukr, smetanu a vše pořádně prošlehejte, nejlépe ručním šlehačem. Nakonec přidejte rum podle chuti, ale čím více, tím lépe. Minimálně půl litru.

Historie vaječného koňaku

Recept na vaječný likér vznikl asi v 16. století ve Francii a Belgii. Lidé ho vyráběli z lihu a vanilkových lusků. Barvu a chuť mu dodávali rozpraženým karamellem. Brandy či další lihoviny a vajíčka však byly tenkrát poměrně drahé, takže si vaječný koňak nemohli dovolit chudší lidé.

Když se likér dostal z Evropy do Ameriky, začali Američané místo evropských lihovin používat mnohem levnější karibský rum, který nakonec nahradili bourbonem. Ve Francii a Británii dnes lidé přidávají do vaječňáku brandy a vanilkový lusk. V Česku si lidé oblíbili tuzemský rum, protože od výroby obsahuje syntetickou vůni vanilky a karamelu.

Zdroj: Marianne Venkov & styl; Vánoční speciál

Vánoční povídání

Kvítky Barbory svaté

Barborky, jak se větvíčkářům říká, se tradičně chodí řezat 4. prosince, tedy na svátek svaté Barbory, a tři týdny před Štědrým dnem, což je přesně doba, kterou potřebují k vykvetení. Podle nejčastějšího obyčeje by měly být z třešně nebo višně, použít ale můžeme i jakékoli jiné ovocné větvičky nebo třeba kaliny či sakury.

Zvyk řezání větvíček ovocných stromů pochází nejspíše ještě z pohanských dob. V souladu s pozdější křesťanskou tradicí se ale nejvíc spojuje se svatou Barborou, patronkou mladých žen a dívek.

Ty chodily 4. prosince řezat větvičky třešňových nebo višňových stromů a doma pak čekaly, zda vykvetou. Strom musel být alespoň deset let starý (nejspíš proto, aby vdavekchtivé dívky nepoškodily mladé stromky) a největší moc měly větvičky, které se uřízly ráno, nejlépe hned za rozbřesku. Dívka, které barborky vykvetly přesně na Štědrý den, mohla do roka čekat veselku. Někde ale zkrátka nepřišla ani ta, jejíž kvítky si pospíšily. Pro tu měl totiž přijít i ženich. Dívka, která měla zálusk na víc mládenců, mohla barborky využít k věštění. Stačilo větvičky pojmenovat podle hochů a pak čekat, která z nich vykvete jako první.

A někdy sloužily barborky k určení šťastného měsíce pro toho, kdo je do vázy dal – zjistil ho tak, že jednoduše počítal dny od uříznutí větvíček po rozkvetení.

Barbora z Nikodémie

Svatá Barbora byla pravděpodobně štáta mečem za vlády císaře Galeria († 311) během pronásledování křesťanů kolem roku 305. Existují však i další legendární zpracování její smrti. Podle nich měla být svatá Barbora krásná dívka, jež se narodila v druhé polovině 3. století, nebo na začátku 4. století n. l. v Nikodémii v Malé Asii jako jediná dcera v rodině bohatého kupce Dioskura. Její matka brzy zemřela, krutý otec vedl dceřinu výchovu v ryze pohanském duchu, dle tehdejší helénistické kultury. Aby ji ubránil před zlými vlivy okolního světa, zejména před tehdy stále zakázaným křesťanským učením, uvěznil dceru v kamenné věži, kde ji obklopoval vším přepychem. Jeden z přítomných sloužících byl však tajným křesťanem a přivedl Barboru k víře.

Dle legendy si dopisovala se slovutným křesťanským učencem Origenem a ten pak i poslal kněze, od něhož Barbora přijala křest; zároveň se zaslíbila Kristu a učinila slib ustavičného panenství. Když ji otec začal nutit, aby se provdala, Barbora mu oznámila, že je pokřtěna a zasnoubena s nebeským chotěm, protože jen v křesťanství je pravda a spasení. To ohromilo pohana Dioskura, jehož plány a naděje byly zmařeny. Láska otcovská se změnila v nenávist a Barbora musela uprchnout. Na útěku se dostala k jakési skále, která se před ní zázračně otevřela a Barbora se skryla ve skalní puklině (proto je patronkou horníků).

Nějaký pastýř však prozradil Dioskurovi její úkryt, otec ji dopadl a odvedl. Chtěl ji hladem a vězněním donutit k povolnosti, ale marně. I rozzuřil se Dioskur tou měrou, že ji svázal a odvedl k soudci Marcianovi, kde Barboru udal jako křesťanku. Soudce dal přinést mučidla, a když se jich nezalekla, dal jí strhnout šaty, Barbora byla do krve zbičována a její rány byly ještě rozdírány střepinami. Když se ani poté nezřekla víry v Krista, byla drásána železnými mučidly, pálena hořícími pochodněmi a na potupu jí byly uříznuty prsy. Nahá pak byla odvedena na popraviště a sám otec jí sťal hlavu mečem. V tom okamžiku vyšlehl z jasného nebe blesk a na místě krutého otce zabil (z té příčiny se stala patronkou dělostřelců a pyrotechniků).

Podle legendy se modlila před svou smrtí za kající hříšníky, a proto je též vzývána jako přímluvkyně za šťastnou hodinu smrti. Cestou k popravišti podle legendy utrhl větvičku, která v její ruce vykvetla.

Na českém venkově (i na Moravě a ve Slezsku) byl ještě v 19. století zvyk chodit se sv. Barborou čili chodit barborkou. V den sv. Barbory (nebo v jeho předvečer) chodily svobodné dívky nebo i vdané ženy z domu do domu, přičemž byly ustrojené za „Barborky“. V různých krajinách se oblékaly různě, někde do bílých šatů, jinde do černých, často měly závoj a okrašlovaly hlavu věnečkem. Zpravidla držely v ruce metličku a s ní dítkám hrozily, ale nosily též košíčky, ve kterých byly dárky pro děti – jablka, hrušky apod., a někdy též rozdávaly cukrová srdíčka od sv. panny Barbory. V některých krajinách chodili s Barborkami i andělé, čerti a další maskary. Když vešly do stavení, předváděly Barborky nějaký krátký výstup ze života sv. Barbory, zpívaly, modlily se, rozdávaly dárky a občas i metličkou vyplácely zlobivé děti. Toto chození barborkou bylo pozůstatkem a upomínkou na veliké divadelní hry o sv. Barboře, které se kdysi při obchůzkách Barborek provozovaly (je např. zachována hra o sv. Barboře z 18. století).

V ikonografii je vyobrazována s křížem, pavím pérem (páv, symbol nesmrtelnosti), mečem (symbol jejího mučednictví) nebo jako držící kalich s hostií (symbol svátosti oltářní, již jí kvůli očekávané smrti před popravou přinesl anděl). Také bývá představována s věží obvykle s třemi okny či její miniaturoou, kterou drží v ruce.

Zdroj: Marianne Venkov & styl; Vánoční speciál, www.google.com, www.wikipedia.cz

Koledy a vánoční písně, průvodci Štědrého večera

Slovo koleda pochází z latinského Calendae. Tak se říkalo dnům, v nichž se slavil zimní slunovrat, a to dávno před křesťanstvím.

Během slunovratu obcházel pohanští kněží domy a zpívali rituální zpěvy, které měly přinést štěstí a blahobyt. Odměňování byli různými obětinami. Stejný zvyk si posléze osvojili křesťanští kněží, oslavující narození Krista.

Koledy v pravém smyslu, tedy jako vánoční písně zpívané dětmi a chudými, prosíci o výslužku, jsou až dílem středověku. Jejich původ najdeme v jednoduchých gregoriánských zpěvech, které zapůsobily na věřící při bohoslužbě natolik, že začali tvořit podobné písně. Podle legendy je autorem první koledy svatý František z Assisi.

Vznik tradice

V Čechách je starodávny obyčej koled doložen ještě z předhusitské doby ve spisu Štědrý večer mnicha Jana z Holešova. Koledy se zpravidla ústním podáním předávaly z pokolení na pokolení, bývaly upravovány a všelijak komoleny. Časem splynuly se světskými písněmi a nechyběl v nich humor ani satira.

Koledy byly vlastně prvními písněmi v českém jazyce. Měly přitažlivou a nenáročnou melodii a prostý text. Základním motivem byla radostná novina narození Spasitele, buzení pastýřů, pouť Tří králů do Betléma, prosba o dárek i přání dobré úrody hospodáři.

Na koledu se chodilo o Štědrém večeru, na svátek sv. Štěpána, na Nový rok, o dni Tří králů i na Hromnice.

Veselé historky z koledování

Mnoho českých a moravských koled místo o Ježíškovi zpívá o muzikantech a o tom, co se stalo samotným koledníkům. Ne vždy totiž koleda dopadla k jejich spokojenosti. Například v Jaroměři si v 18. století zapsali, že „mládež při koledě dva i více dní práci zameškává a že i ourazové, zhryzení od psů a jiné zlé příhody se pacholatům stávají. Nejednou se sedlák zavře, že ho doma není, a psa poštvé.“

V Prachaticích zase musel „purkmistr rozsouditi spor mezi farářem a kaplanem, kteří se o koledu mezi sebou div nepobíli“. I koledníci si všimli nenasytnosti některých kolegů a zrodila se humorná slova:

Já jdu na koledu, nesu si pytel,
Kdo mi ho dá plný, bude můj přítel,
Kdo mi ho dá půl, vezmu na něj hůl,
Kdo mi ho dá čtvrt, pošlu na něj smrt,

Kdo mi nedá nic, pošlu ještě víc.

Z Krkonoš je pro změnu koleda, která vypráví o tom, jak soused chtěl ušetřit na koláčích a do zkažené mouky přidával brambory, přičemž jeho čeledín příliš ochutnával povidla z hrušek. Jmenuje se Nastal nám den veselý.

Asi nejslavnější koleda – Tichá noc – vznikla náhodou. Dne 23. prosince roku 1818 učitel Franz Xaver Gruber z tyrolské obce Arnsdorfu zjistil, že mu myši rozkousaly měchy u varhan. Aby zdůvodnil při slavnostní mši, proč na ně nehraje, napadlo ho s přítelem Josefem Mohrem, že napíší zcela novou píseň, která se všem vepíše do srdce.

Už následující ráno byla hotová nesmrtelná *Stille nacht, Heilige Nacht*, rozepsaná pro dva sólové hlasy a sbor za doprovodu kytary. Zpívali ji oba kamarádi a dětský sbor vždy opakoval poslední verš. Ovšem ne každý návštěvník kostela byl spokojený. Příliš pobožní venkované viděli v nové písni narušení zavedených pořádků.

Přesto se Tichá noc v krátké době rozšířila nejen v Rakousku, ale i v Německu, kde ji roku 1840 dokonce vytiskli. Autoři však nikdy nedostali honorář a zemřeli chudí. Tichá noc dorazila až do Ameriky a Indie a na místě její premiéry dnes stojí kaplička

Vánoční tematika láká autory dodnes i v Česku. Zlatým obdobím u nás byla 60. léta 20. století. Klíčovou úlohu sehráli skladatel Jaromír Vomáčka a textař Zdeněk Borovec. Právě oni jsou autory dvou hitů:

Veselé vánoce (Po roce Vánoce, Vánoce přicházejí, šťastné a veselé...)

Těšíme se na Ježíška (...copak nám asi nadělí?)

Štědrý den je tu vyličen s drsným humorem jako sled tragikomických příhod, završených únavou a přejedením: „Bylo toho trochu moc, takže máme na klid nárok zas až do Vánoc“. Vomáčka se pak pustil ještě do několika vánočních písní, které však zapadly (Vánoční melodie, Ten sníh, co kreslil pan Lada).

Své k tématu řekl i tým divadla Semafor a lze bez nadsázky říct, že nejoblíbenější vánoční písní nové doby u nás je Purpura autorů Suchého a Šlitra. Vznikla překvapivě ne v období mrazu a zasněžených kopců, ale na konci letních prázdnin.

Jiří Suchý vzpomíná: „Tehdy jsme si s Jirkou řekli, že zkusíme napsat nějaké vánoční písničky. Napsali jsme jich celkem jedenáct, ale Purpura zabrala nejvíc. Myslel jsem při ní na Vánoce, jaké jsem zažil v dětství – se sněhem, dětmi s čepicemi a sánkami... Takové už nikdy nezažiju.“ Zato každoročně slyší ze všech stran svůj poetický text: Tíše a ochotně purpura na plotně voní, stále voní, po ní k nám vklouzlo to tajemné kouzlo Vánoc...

Z okruhu Semaforu pochází i první české vánoční album Vánoční pohlednice SaŠ. Vyšlo roku 1967 a najdeme v něm osm písní v podání Jiřího Suchého, Evy Pilarové, Jiřího Grossmanna, Nadi Urbánkové a dalších.

Koncem 60. let vznikla i řada vánočních písní ze světa folku (především Ježíšek Jaroslava Hutky, v originálu Donovanova *Catch the Wind*) a rocku (český Olympic a slovenské Prúdy), ale hlavně asi nejvýznamnější české vánoční album – Vánoce ve zlaté Praze Karla Gotta.

Následující 70. a 80. léta vánočním písním moc nepřála (až na singl Zvon Karla Černocho, Vánoční tajemství Hany Zagorové či duet Michala Tučného a Věry Martinové *Strom vánoční*).

Roku 1982 přidal nové album *Bílé Vánoce* opět Karel Gott. Momentem zlomu se stal až rok 1989 – štafetu začala Marta Kubišová s Adventními písněmi, následovalo folkové album *Nerez V Betlémě* a píseň *Na nebi svítí* (předělávka evergreenu *Please Come Home For Christmas*, otextovaný Ivanem Hlasem) v podání Dana Bárty.

Od té doby vycházejí vánoční alba jako houby po dešti, často jde o kompilace klasických koled v moderním hávu a popových melodií. Spektrum interpretů je velmi široké od Ivy Bittové (Kolednice) či Jablkoně (Hovada boží) k Daniele Šinkorové (Vánoční dárek) a Evě a Vaškovi. Svě si k tématu odzpívali i Helena Vondráčková (Vánoce), Iveta Bartošová (Tři oříšky), Lucie Bílá (Tichá noc), Petra Janů (O Vánocích), Leona Machálková (Vždyť jsou Vánoce), Věra Martinová (Pár havraních copánků), Jitka Zelenková (Zvonky), Ivan Mládek (Vánoce v Ďáblicích).

Janek Ledecký napsal svůj hit Sliby se mají plnit o Vánocích (stejně jako Jiří Suchý) v parném létě – roku 1992 na dovolené v Kostarice. „Není nad to, ležet v houpací síti a kolem mít stádo řvoucích opic. Ideální inspirace! Na té písničce bych nezměnil ani slovo ani notu. Dobrých věcí se dá napsat fůra, ale jen některá se takhle zázračně trefí.“

Podobně se trefil do rozpoložení posluchačů před lety Jarek Nohavica s písničkou Ladovská zima.

Zdroj: Zdroj: www.ireceptar.cz; www.google.com

Ať jsou vám bližší tradiční koledy nebo novější melodie, prožijte s nimi šťastné, veselé a pohodové Vánoce!

Tulákovy vánoce Jiří Žáček

Běžel pes po městě a potkal člověka. Člověk je jako pes, jenomže neštěká.
A pes mu povídá: Pojď se mnou, brachu, k nám, o Štědrém večeru nemá být nikdo sám.
Toulavý člověče, vezmu tě do smečky, psí máma usmaží voňavé řízečky.
Dáme si horký punč, budeme veselí, však i psí Ježíšek ti něco nadělí.
Člověk je jako pes, když ho má někdo rád, chce se mu skotačit a je mu akorát.
Tulák šel s hafanem a za čtvrt hodiny usedl ke stolu v kruhu psí rodiny,
jedlička svítila a došlo na dárky, našli mu zánovní papuče z almárky.
A byli veselí, zpívali koledy, s cukrovím na míse obešli sousedy.
A tulák skotačil s malými štěňátky, byly to Vánoce skoro jak z pohádky.
Člověk je jako pes, to nikdo nezmění, až na to, že nemá ocásek k vrtění.

Zdroj: internet

Vánoce u Rumcajsů (Václav Čtvrtek)

A bylo o Vánocích na třetí rok. Hned ráno zaslechli Rumcajs s Mankou od Jičina velké tlučení. "V Jičíně už zabíjejí kapry," povídá Manka. "To aby ses, Rumcajsi, taky vypravil pro rybu."
Rumcajs ale zavrtěl hlavou: "Já bych letos radši černého kubu. To je pravé loupežnické jídlo na štědrou večeři. Loni si ho nemohl dopřát ani knížepán." Manku jako by v tu chvíli posedla jiná chuť.

"Rumcajsi, mně se jazyk kroutí do kornoutku zrovna jen na rybu." A tak si Rumcajs vysadil synka Cipíška na rameno a vydali se k vodníku Volšovečkovi pro kapra. Místy bylo holo a kluzko, místy hluboký sníh. A nejhůř u rybníka nad stavidlem. Vítr tam navál závěj na zmrzlou strouhu.

Vtom Cipíšek, protože byl výš, povídá: "Někdo v té závěji leží." Byl to takový kulatý chlapík, převaloval se na břiše jako na kolíbce a ne a ne se zvednout. "Já tě znám," povídá Rumcajs, "ty jsi jičínský krupař Kastl. A co tu děláš?"

"Vyšel jsem si, aby mi v žaludku správně odlehlo před večeří, a teď tohle," heká Kastl.

Rumcajs s Cipíškem zvedli Kastla ze závěje a postavili ho rovně na nohy. A krupař už šmejdí po všech kapsách, aby se jim odměnil. Neshledal v kapsách víc než pár hrstí krup, jak mu tam napadaly, když stál u pultu. "Víc u sebe nemám," řekl Kastl.

"Nech tak, stejně bychom nic nevzali," povídá Rumcajs, ale vtom už mu krupař vsypal kroupy do kapsy u kordofánské kazajky. Potom se Kastl hrnul dál směrem k Jičínu.

Rumcajs s Cipíškem došli jen k rybníku a zaťukali na stavidlo. Volným okem v ledu vyjel z vody vodník Volšoveček. "Co byste rádi?"

"Kapříka, Mance na něj přišla chuť, a aby bylo co smažit k štědré večeři," poprosil Rumcajs.

Volšoveček na to neřekl ani slovo, vjel pod led a za chvíli podává Rumcajsovi kapra. "Tumáš." A hned zase zpátky pod led, a voda v rybníce jako by o slzu stoupla. Rumcajs si srovnal krasavečka kapra do náruče a nese ho domů.

Cipíšek se mu přidal k boku. Ale jak jdou, Rumcajsovi pořád připadá, jako by se za ním někdo díval. Ohlídne se, a na stavidle sedí vodník Volšoveček a tlapkou mává kaprovi na rozloučenou.

"Krucíš, já se neměl ohlížet," povídá Rumcajs.

Když došli k jeskyni, Rumcajs pro tu chvíli usadil kapra do studánky a na stružku přihrábl hrázku z křemílků, aby nemohl uplavat.

"Máš ho ve studánce, Manko," vzkázal po Cipíškovi. Ale sám postává nad studánkou, v srdci ho tíží závažíčko, a pořád vidí Volšovečka, jak sedí na stavidle a mává kaprovi na rozloučenou. A bůhví jak se to tak Rumcajs nešikovně otočil na patě! Hrázka z křemílků se rozvalila a kapří krása plyne strouhou pryč do rybníka. "Já nešíka!" křikl vesele Rumcajs na celý Řáholec.

Když to doma pověděl Mance, Manka řekla: "Dobré srdce není zadarmo. Nás to stálo štědrú večeří."

"Nevyvedla se nám ta rybí po pansku," usmál se Rumcajs, "tak si uděláme poctivou loupežnickou." Uhodil rukou o kapsu u kazajky a v kapse se ozvou kroupy od Kastla. Přesypaly se a zacinkaly málem jako zvonky.

"Aleluja," povídá Manka, "k štědré večeři bude kuba z krup." "Glória, maštěný kuba s houbama!" zazpíval Cipíšek. Rumcajs vyklopil kroupy z kapsy a hned stavěli hrnec na ohniště. Našla se palička česneku, za nehet pepře, za dva soli i jiskřička jezevčího sádla. Jen houby nebyly. Jen houby pořád chyběly. Nebyl jich v celé domácnosti ani lupínek.

"Jako loni na jičínském zámku," povídá Rumcajs. "A bez hub je kuba jen marnost."

Vtom vběhne do jeskyně veverka. Přichytila se drápkem Mančina kolena a složila jí do klína plnou náruč hub. "Už chvíli se dívám na tu vaši trampotu tamhle z borovice," řekla. "A tak vám něco nesu ze své zimní špajzky. Tuhle jsou hříbky a tuhle křemenáče, aby byl kuba správně dočerna."

Rumcajs, než sáhl pro kudlu, aby to veverčí nadělení pokrájel do rendlíku, ještě povídá: „o to je na tom loupežník líp než kníže, že má veverku za dobrou přítelkyni."

Potom vařili kubu: z Kastlových krup, soli, pepře, jezevčího sádla a veverčího nadělení. Vonělo to až do jičínského zámku. A když toho černého kubu snědli, zazpívali si stručnou loupežnickou koledu:

Vyletěla na nebesa
vlasatice kometa,
měsíček tam trouší hvězdy,
kometa je zametá.

Zdroj: Zdroj : z knihy Vánoce v české kultuře
Rubriku pro vás připravili: Mária Ramsová, Dagmar Pavlisková, Mirka Schullerová